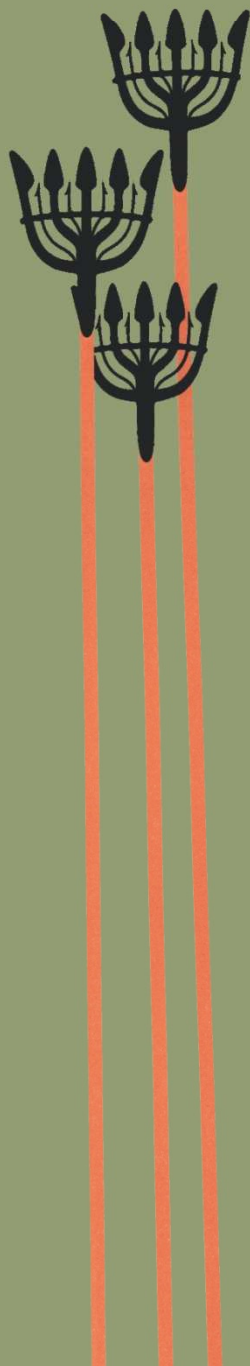

BLEKINGE MUSEUM

Rapport 2020:30

Boplatslämningar på Siretorp 9:84 Arkeologisk förundersökning

L1979:3080 (Mjällby 61) Mjällby socken,
Sölvesborg kommun, Blekinge län

Carl Persson

Rapport 2020:30

Boplatslämningar på Siretorp 9:84 Arkeologisk förundersökning

L1979:3080 (Mjällby 61) Mjällby socken,
Sölvesborg kommun, Blekinge län

Carl Persson

Blekinge museum

Borgmästaregatan 21
371 35 Karlskrona

Växel: 0455-30 49 60 vardagar 8-16
Reception: 0455-30 49 85

www.blekingemuseum.se

© 2018 Blekinge museum

Omslagsfoto: Arbetsbild från område 2B. Foto: Mikael Henriksson/Blekinge museum

Kartor © Lantmäteriverket, Gävle Dnr i2018/00107, LMV

Bakgrund

Förundersökningsområdet är belägen inom utbredningen av den, i arkeologiska sammanhang välkända, stora boplatsen, L1979:3080 (Mjällby 61). Platsen ligger 500 meter från stranden i ett sandigt torrt område (figur 1). Närområdet präglas av villabebyggelse, men den nu aktuella tomten är fortfarande obebyggd (figur 2). Förundersökningen är beslutad av länsstyrelsen (dnr 431-31632020) och bekostad av fastighetsägaren som avser att bebygga tomten.

En mängd undersökningar av Siretorpsboplatsen har ägt rum sedan 1900-talets början och de kan grovt delas in i fyra faser. Det första skedet ägde rum strax efter sekelskiftet 1900, då ett antal fynd samlades in och provgrävningar genomförs på privat initiativ. Under några år på 1910-talet systematiseras undersökningarna genom arkeolog Knut Kjellmarks medverkan. Fram t.o.m. år 1915 beräknas drygt 450 m² ha grävts ut inom området. Kjellmark initierar sedan de mer omfattande undersökningarna under 1930-talets första hälft. Detta tredje skede blir det mest betydelsefulla och insatserna görs av honom själv samt av Axel Bagge. Under denna fas får man en klarare bild av de stratigrafiska förhållandena inom boplatserna samt inbördes förhållanden mellan olika arkeologiska kulturkontexter. De lagerbeteckningar som används nedan är hämtade från Bagge & Kjellmark (1939). Föreliggande förundersökning berör en tämligen liten exploateringsyta (ca 1 300m²) varför de arkeologiska ambitionerna var tämligen begränsade.

Fig.1 – Undersökningsområdet markerat med en punkt på Översiktskartan.

Genomförande och resultat

Inom förundersökningsområdet sluttade dynen åt norr. Vid tomtgränsen åt söder var marken störd ett äldre stort sandtag. Ett cirka 20 meter långt schakt med en yta av cirka 89 m² upptogs i NNO/SSV riktning (figur 2). För att undersöka den underliggande stratigrafin grävdes en mindre sträcka i den nordliga delen av schaktet så djupt det var möjligt (cirka 2,5 m) med traktorgrävare. Några lager eller fynd påträffades ej. I övrigt följde schaktningen den övre delen av det fyndförande lagret. Lagret som var måttligt fyndförande bestod av orange sand med enstaka kolbitar. Förutom fyndinnehållet och de enstaka kolbitarna skiljde sig inte lagret från den övriga sanden. Några decimetrar ovan det fyndförande lagret återfanns den äldre vegetationshorisonten som av Bagge & Kjellmark benämns lager C (figur 3) (Bagge & Kjellmark 1939).

Att schaktningen var korrekt utförd vidimerades av förekomsten av enstaka fynd. Till en följd av att dynen var mäktigare i den södra ändan återfanns där det fyndförande lagret cirka 1,8 m under markytan. I den norra delen återfanns lagret cirka 0,4 meter under marknivån. Lagret approximativa höjd var 6,4 – 7,4 m ö h, dess högsta höjd nåddes i schaktets södra del (figur 4). I schaktets södra del påträffades en plattformskärna av kristanstadflinta (fnr 5) och 36 avslag (fnr 8). Sannolikt emanerade en stor del av avslagen från ovan nämnda kärna. Tre skärvor keramik påträffades också i området varav en var snörornerad (fnr 1) (figur 4). Enligt Kjellmarks & Bagges (1939:399) beskrivning kan skärvan föras till den Snörkeramiska kulturen (trattbägarkultur). Endast en anläggning påträffades i schaktets södra del. Anläggningen var en tydlig grop med en diameter av 0,7 meter och ett djup av 0,42 meter. Hasselnötsskal (bilaga 3) från anläggningen daterades till 5023 ± 33 BP (bilaga 2) vilket efter kalibrering motsvarar en ålder av cirka 3945 – 3851 f Kr (45.7%).

Den påträffade keramiken tillhör således den allra äldsta delen av trattbägarkulturen. Fyndinnehållet och dateringen visar att det undersökta lagret motsvarar lager F i Bagge och Kjellmarks stora schakt Bagge & Kjellmark 1939:71). I sammanhanget kan nämnas att datering från vad som tolkades som lager F på Violinvägen (ca 160 m åt SO) var mer än tusen år äldre vilket antyder en lång platskontinuitet (figur 5) (Persson 2020). Det bör dock betonas att datering från Violinvägen är någon källkritisk tveksam eftersom provet togs under svåra förhållande. Från den ovanliggande äldre vegetationshorisonten (lager C) ¹⁴C-daterades en bit björk vilket resulterade i en datering till 1483 ± 30 BP vilket efter kalibrering motsvarar 550 - 642 e Kr (95.3%). Resultatet kan jämföras med en datering av samma lager från Violinvägen till ca 1000 e Kr (figur 6). Dateringarna tyder på att dynen i Siretorp först under sen järnålder stabiliserats av ett vegetationstäckte. Processen verkar dock ha varit oregelbunden och uppenbarligen har sedan sandflykten sedan åter tagit fart. Vårt att notera är att det gropkeramiska lagret D saknades inom undersökningsområdet.

Tolkning och rekommendationer

Förundersökningen kunde påvisa att den berörda delen av L1979:3080 (Mjällby 61) omfattades av boplatzlämningar. Utifrån fyndspridningen verkar mer omfattande boplatzlämningar ha förekommit söder om den undersökta ytan. Denna del är dock borttagen vid sandtäkt. Förundersökningen gav följande resultat:

- Det kunde konstateras att stratigrafin skiljde sig gentemot den näraliggande Violinvägen och Kjellmarks & Bagges stora schakt så till vida att det grokeramiska lagret (lager D) saknades inom förundersökningsytan.
- Dateringen från lager C styrker antagandet att dynområdet täckts av vegetation under sen järnålder. Skillnaden mellan de två existerande dateringarna antyder dock att processen varit ojämn och att sandflykten åter tagit fart efter att vegetationen etablerats.
- Avståndet mellan lager F och C är i förundersökningsområdet är endast några decimeter. Skillnaden mellan dessa båda lager på Violinvägen och i Kjellmarks & Bagges stora schakt kan uppgå till flera meter. Förhållandet understryker att även om dynen idag ser enhetlig ut så var detta inte fallet under förhistorisk tid.
- Dateringen av anläggningen i lager F till tidigneolitisk tid utgör den första källkritiskt bra dateringen från lagret i den ”stora boplatsten” (Raä 61).

Resultaten från förundersökningen kommer att vara av betydelse för den vidare tolkningen av L1979:3080. Med de relativt få fynden samt den begränsade ytan i åtanke rekommenderas dock inga fortsatta antikvariska insatser inom fastigheten.

Fig.2 – Från den norra ändan av förundersökningsområdet (rödmarkerat) grävdes ett schakt mot dy-nens mitt, Schaktets yta var cirka 89 m².

Fig.3 – Schaktet under utgrävning. I schaktväggen bakom arkeologen kan lager C tydligt ses. Arkeologerna står på det fyndförande lagret (lager F). De vita plastpåsarna innehåller fynd från lager F. (foto: Carl Persson)

Fig.4 – Fynd från den arkeologiska förundersökningen. Från vänster; snörornerad keramik (TRB), Mynningskärva samt borr av flinta (bränd). (foto: Carl Persson)

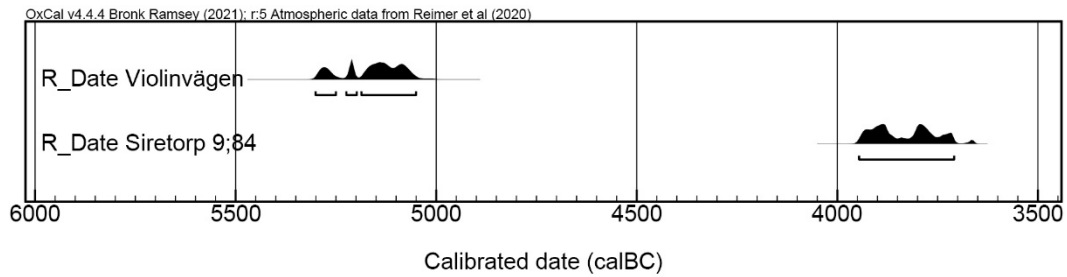

Fig.5 – Kalibrerade dateringar från den undersökta härden samt från lager F på Violinvägen (ca 160 m åt SO). Av dateringarna framgår att TRB-lämningarna i Siretorp delvis emanerar från den allra äldsta delen av neolitikum. Möjligen har dock området bebotts även under senmesolitisk tid.

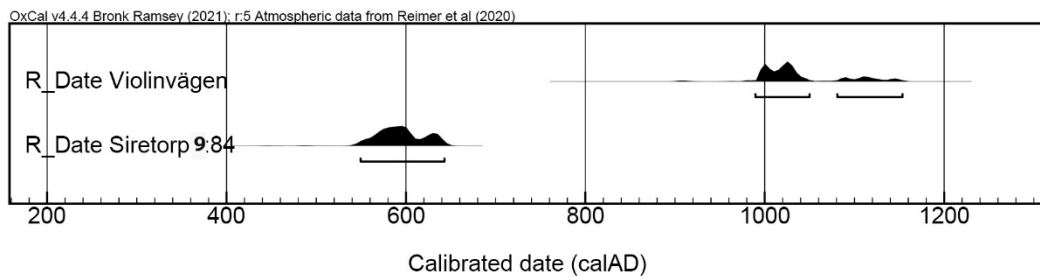

Fig.6 – Kalibrerade dateringar från den övre vegetations horisonten (lager C). Dateringarna indikerar att dynen i Siretorp täcktes av vegetation under sen järnålder. Processen verkar dock ej ha varit snabb och enbetyg. Som framgår av figur 3 har sandflykten sedan åter tagit fart vilket fått dynen att ytterligare tillväxa.

Förteckning över bilagor

- Bilaga 1 – fyndtabell
- Bilaga 2 – ¹⁴C-dateringar
- Bilaga 3 - Vedartsbestämning

Källor

Bagge, A. & Kjellmark, K. 1939. Stenåldersboplatserna vid Siretorp i Blekinge. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. Stockholm, 1940.

Persson, C 2020. Arkeologiska förundersökningar av stenåldersboplatser i Sandviken 2016 - 2019. Mjällby socken, Sölvesborgs kommun. Blekinge museum rapport 2020:29.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr: 431-31632020
Blekinge museum projekt nr: 492047
Undersökningstid: 2020-11-24
Personal: Carl Persson och Mikael Henriksson
Läge: N 6208783 O 475555
Koordinatsystem: SWEREF 99 (TM)
Dokumentation: Förvaras av Blekinge museum.
Fynd: Blm 29646 1 - 8
Kartanvändning: Kartor © Lantmäteriverket, Gävle Dnr
i2018/00107, LMV

Bilagor

Bilaga 1 – Fyndtabell

Fnr	Ant	Vikt (g)	Typ	Anm
1	1	10,9	Snörornerad skärva	TRB
2	1	38,1	Skärva	Mynning
3	1	3,5	Skärva	
4	1	5,8	Yngre rödgods	
5	1	130,1	Plattformsjärna	Kristiandstadsflinta
6	4	14,1	Avslag	Sydväst skandinavisk flinta
7	1	5,7	Borr	Sydväst skandinavisk flinta (br)
8	36	503	Avslag	Kristiandstadsflinta (4 br)

UPPSALA
UNIVERSITET

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Kol-14 gruppen

Besöksadress:
Ångström Laboratoriet
Lägerhyddsvägen 1

Postadress:
Box 529
751 20 Uppsala

Telefon:
018 – 471 3124

Telefax:
018 – 55 5736

Hemsida:
<http://www.tandemlab.uu.se>

E-post:
radiocarbon@physics.uu.se

Uppsala 2021-04-22

Carl Persson
Carl Persson Fornforskaren AB
Furuvägen 21 B
302 24 HALMSTAD

Resultat av ^{14}C datering av träkol från Siretorp 9:84, Sölvesborg, Blekinge. (p 3498)

Förbehandling av träkol:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (10 h, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratorn förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

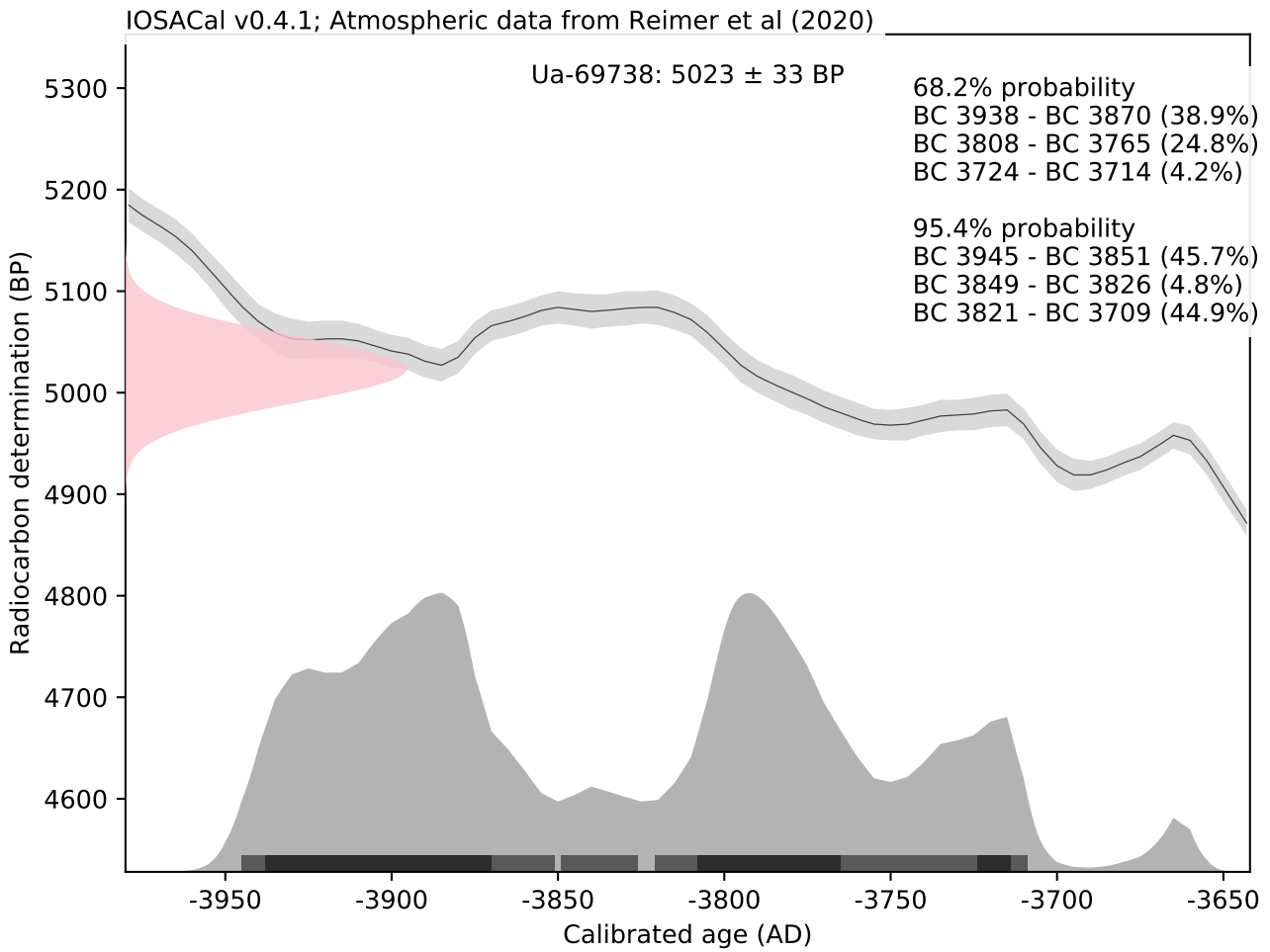
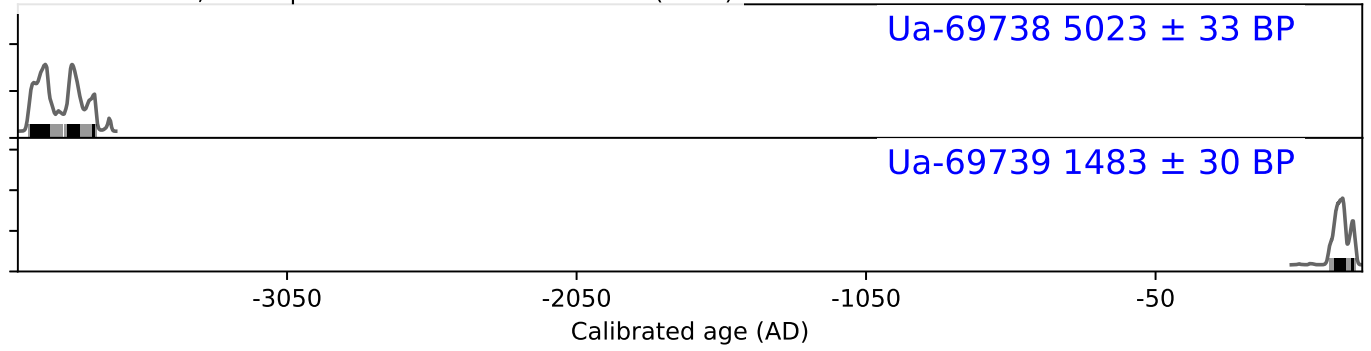
Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\%$ V-PDB	^{14}C ålder BP
Ua-69738	Härd	-26,1	5 023 ± 33
Ua-69739	Lager C	-26,2	1 483 ± 30

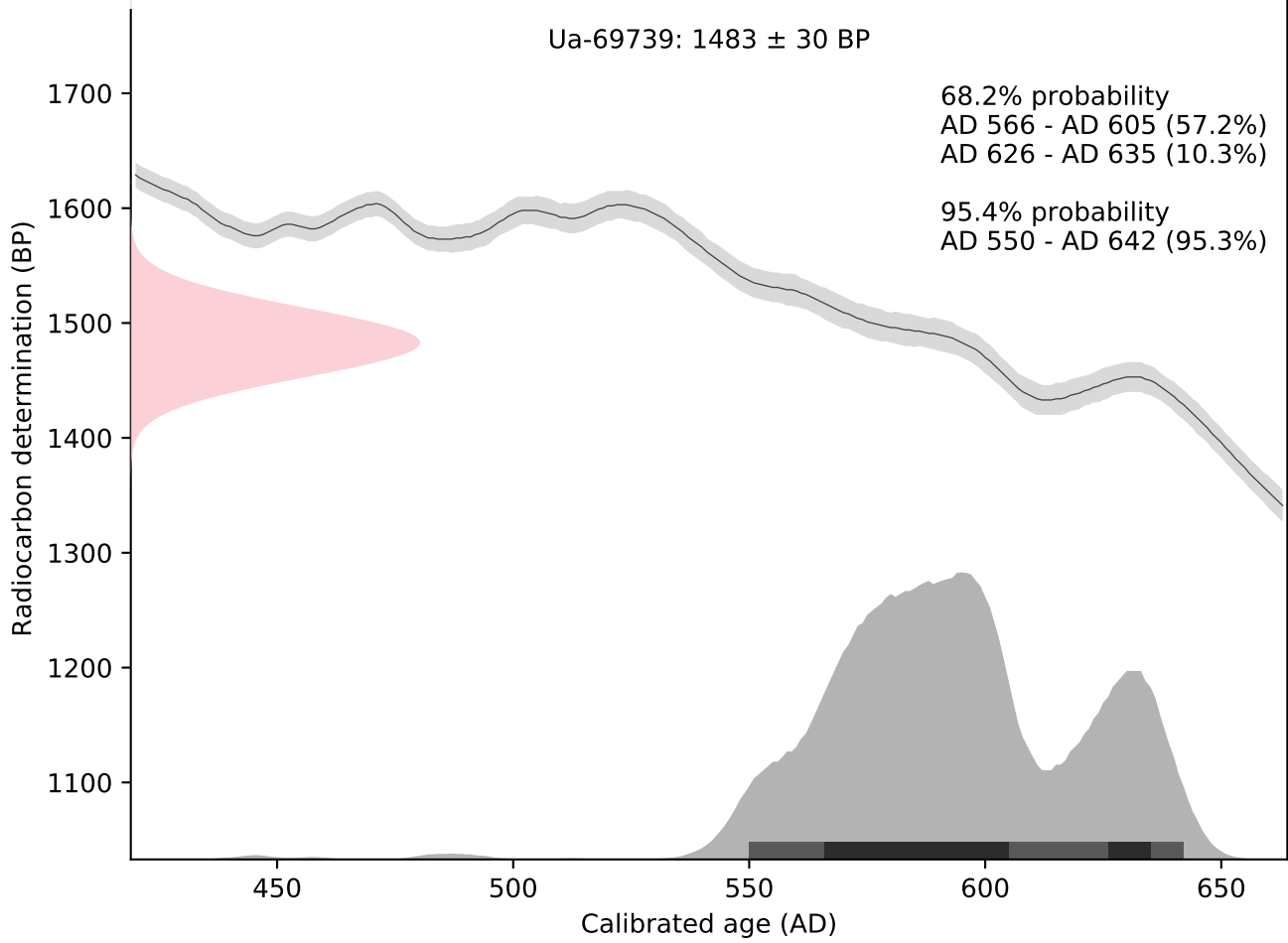
Med vänliga hälsningar

Karl Håkansson/Lars Beckel

Kalibreringskurvor

IOSACal v0.4.1; Atmospheric data from Reimer et al (2020)

ProjektId 2412, Blekinge, Sölvesborgs kommun, Mjällby socken, Siretorp 9:84, L1979:3080

(Mjällby 61:1) boplats

Lager C

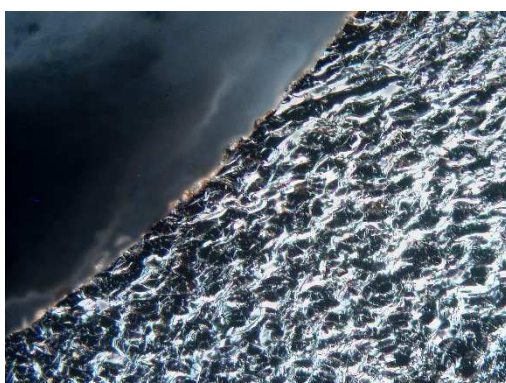
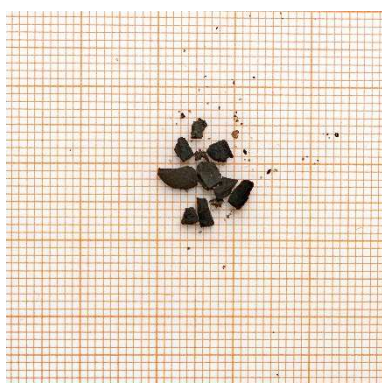

Provet var relativt rent och endast med en mindre mängd saltavlagring. Volymmässigt övervägde förkolnad björk. Övriga arter förekom i för liten mängd för att räcka till artrena prov.

Kärnfruktsväxter är en samlingsbeteckning för buskar och träd med apelfrukt. Här ingår bl.a. rönn, aplar, hagtorn, oxbär och oxel.

Vikt (g)	Analyserad vikt (g)	Fragment	Analyserat antal	Bark	Björk	Ek	Hassel	Kärnfruktsväxter	Tall
0,1	0,1	22	22	3	7	3	2	4	3

Härd

Ett litet prov där de tre största fragmenten var från hasselskal. Den förkolnade tallen kom från yngre stam eller grövre gren

Vikt (g)	Analyserad vikt (g)	Fragment	Analyserat antal	Al	Ek	Hasselskal	Tall
0,1	0,1	10	10	1	2	3	4

Rapportserie 2020

Blekinge museum

2020:1 **Ekebacksgärdet – RAÄ Augerum 689. Arkeologisk forskningsgrävning 2013.** Augerum S:1, Augerum socken, Karlskrona kommun.

2020:2 **Nordenskjöldska gården – fasad- och takreovering.** Karlskrona socken, Karlskrona kommun.

2020:3 **Under magasinsbyggnaden. Arkeologisk förundersökning kv Gulin 1, RAÄ Karlskrona 77:1.** Karlskrona socken, Karlskrona kommun.

2020:4 **Gränums bränneri – montering av trappor vid drankkistan.** Jämshög socken, Olofström kommun.

2020:5 **Västra Vång 2019. Arkeologisk forskningsgrävning.** Johannishus 1:2, Hjortsberga socken, Ronneby kommun.

2020:06 **Hvilans gamla begravningskapell – takreparation.** Karlshamn socken, Karlshamn kommun.

2020:7 **Carl-Gustaf kyrka – ombyggnad av Hoppets kapell.** Karlshamn socken, Karlshamn kommun.

2020:8 **Jullas hus – taktäckning.** Mjällby socken, Sölvesborg kommun.

2020:9 **Sjöborg/Elleholm – Arkeologisk forskningsgrävning 2019.** RAÄ 3:1 och 12:1 Elleholms socken, Karlshamns kommun.

2020:10 **Grevagården - montering av branddörrar och luftsluss.** Karlskrona socken, Karlskrona kommun.

2020:11 **Västernäs, Senoren. Arkeologisk efterundersökning 2019.** Ramdala socken, Karlskrona kommun.

2020:12 **Residenset i Kristianstad – invändig reovering.** Kristianstad socken, Kristianstad kommun.

- 2020:13 **Fornvård och dokumentation. RAÄ Karlshamn 3, 90 och 91.** Karlshamns socken, Karlshamns kommun.
- 2020:14 **Store Backe/Snarket. Arkeologisk efterundersökning 2020.** L2019:6343 och L2019:6344 Jämjö socken, Karlskrona kommun.
- 2020:15 **Residenset i Kristianstad – renovering av östra vinden.** Kristianstad socken, Kristianstad kommun.
- 2020:16 **Droppemåla 1:87. Arkeologisk utredning 2019–2020.** Ronneby socken, Ronneby kommun.
- 2020:17 **Skottsbergiska gården – valvlagning.** Karlshamn socken, Karlshamn kommun.
- 2020:18 **Ronneby Brunn – ommålningsarbeten.** Ronneby socken, Ronneby kommun.
- 2020:19 **Åryd kyrka – takmålning m.m..** Åryd socken, Karlshamn kommun.
- 2020:20 **Kalleberga 8:136. Arkeologisk utredning inför anläggande av parkeringsplats 2019.** RAÄ 151:1 Ronneby socken, Ronneby kommun.
- 2020:21 **Offerlunden i Halahult. Fornvård inom fastigheten Halahult 1:58 (L1979:6205).** Åryd socken, Karlshamns kommun.
- 2020:22 **Industrirelaterade lämningar kring Listerbyån. Förstudie 2020.** Hjortsberga och Tving socken, Ronneby och Karlskrona kommun.
- 2020:23 **Ramdala kyrkogård. Vård- och underhållsplan.** Ramdala socken, Karlskrona kommun.
- 2020:24 **Tennishallen i Karlshamn – ommålning.** Karlshamn socken, Karlshamn kommun.
- 2020:25 **Callerholmska Schweizervillan – renovering av stentrappa.** Karlskrona socken, Karlskrona kommun.
- 2020:26 **Monteliuska gården – fasadrenovering.** Karlskrona socken, Karlskrona kommun.
- 2020:27 **Renovering av fem Björkholmstugor.** Karlskrona socken, Karlskrona kommun.

2020:28 **Bräkne-Hoby kyrkogård – anläggning av kransgård.** Bräkne-Hoby socken, Ronneby kommun.

2020:29 **Arkeologiska förundersökningar av stenåldersboplatser i Sandviken 2016-2019.** Mjällby socken, Sölvesborgs kommun.

2020:30 **Boplatslämningar på Siretorp 9:84. Arkeologisk förundersökning. L1979:3080 (Stora boplatsen).** Mjällby socken, Sölvesborgs kommun, Blekinge län.